ISSN 2181-3187

FIZIOGNOMIKA: YUZNI O‘QISH SAN’ATI VA UNING TADQIQI

PHYSIOGNOMY: THE ART OF FACE READING AND ITS STUDY

ФИЗИОГНОМИКА: ИСКУССЕВО ЧТЕНИЯ ЛИЦА И ЕГО ИССЛЕДОВАНИЕ

Alfraganus University Tibbiyot Fakulteti

Davolash ishi yo‘nalishi23-48 guruh

Talabasi **Tojiboyeva Sevdo**

sevdotojiboyeva@icloud.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada fiziognomika – inson yuzidagi belgilarga qarab uning fe’l-atvorini, sog‘lig‘ini va hayotiy tajribalarini aniqlash san’ati haqida so‘z boradi. Sharq va G‘arb an’analaridagi fiziognomika taqqoslanib, xususan, yapon fiziognomikasining o‘ziga xos jihatlari tahlil qilinadi. Yuzni o‘qish usullari, alohida belgilarning ma’nolari hamda bu sohaning tibbiyot bilan bog‘liqligi haqida fikr yuritiladi.

Kalit so’zlar: fiziognomika, yuz tahlili, fe’l-atvor, xulq-atvor, yapon madaniyati, inson psixologiyasi.

Annotation: This article discusses physiognomy – the art of analyzing a person’s character, health, and life experiences based on facial features. It compares Eastern and Western traditions of physiognomy, with a focus on the unique aspects of Japanese physiognomy. The study examines methods of face reading, the significance of individual facial features, and the potential connection between physiognomy and medical sciences.

Key words: physiognomy, face analysis, character, behavior, Japanese culture, human psychology.

Аннотация: В данной статье рассматривается физиогномика – искусство анализа характера, здоровья и жизненного опыта человека по чертам его лица. Сравниваются восточные и западные традиции физиогномики, с особым вниманием к уникальным аспектам японской физиогномики. Исследование охватывает методы чтения лица, значение отдельных черт и возможную связь физиогномики с медициной.

Ключевые слова: физиогномика, анализ лица, характер, поведение, японская культура, психология человека.

KIRISH. Fiziognomika – inson yuz tuzilishini o‘rganish orqali uning fe’l-atvori, psixologik holati va hatto sog‘lig‘i haqida ma’lumot olishga harakat qiladigan qadimiy bilim sohasi hisoblanadi. Ushbu fan Sharq va G‘arb sivilizatsiyalarida turlicha rivojlangan bo‘lsa-da, ayniqsa, Xitoy va Yaponiyada alohida uslublar bilan shakllangan. Yapon fiziognomikasi yuzning uch asosiy zonasiga e’tibor qaratib, shaxsning turli yosh davrlarini aks ettiruvchi belgilarni izohlashga asoslanadi.Fiziognomikaning bugungi kundagi dolzarbligi shundaki, u nafaqat psixologiya va antropologiya, balki tibbiyot, sotsiologiya va kommunikatsiya sohalarida ham qo‘llanilmoqda. Inson yuz tuzilishining yashirin xususiyatlarini o‘rganish orqali xarakter va sog‘liq orasidagi bog‘liqlikni tushunish mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI. Qadimgi Xitoy va Yunonistonda fiziognomika alohida e’tibor qaratilgan fanlardan biri bo‘lib, bu borada turli manbalar saqlanib qolgan. Yaponiyada esa ushbu bilim an’anaviy etnopsixologik tahlil bilan uyg‘unlashgan.Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, inson yuzidagi muayyan belgilarning sog‘liq va shaxsiy xususiyatlar bilan bog‘liqligi ilmiy jihatdan hali to‘liq isbotlanmagan bo‘lsa-da, bu boradagi izlanishlar davom etmoqda. Masalan, dermatoglifika va iridologiya sohalari fiziognomika bilan bog‘liq ravishda inson organizmi haqida ma’lumot olishga yordam beradi.

ISSN 2181-3187

METODLAR. Maqolada fiziognomikani o‘rganishda quyidagi usullar qo‘llanildi:

1. Tarixiy tahlil – fiziognomikaning kelib chiqishi va rivojlanish bosqichlarini o‘rganish.

2. Taqqoslash – Sharq va G‘arb fiziognomikasini solishtirish.

3. Analitik tahlil – yuz tuzilishining inson fe’l-atvori bilan bog‘liqligini o‘rganish.

4. Tadqiqiy kuzatuv – yuz shakli, qosh, ko‘z, burun, og‘iz va quloq tuzilishining harakterga ta’siri tahlili.

NATIJALAR VA TAHLIL:

Tadqiqot davomida quyidagi natijalar aniqlandi:

1. Yuz tuzilishi va xarakter o‘rtasidagi bog‘liqlik.

Uzunchoq yuz – vazminlik va aql belgisi.

Uchburchak yuz – ijodiylik va sezgirlikni bildiradi.

Kvadrat yuz – qat’iyat va yetakchilik alomati.

Yumaloq yuz – ochiqko‘ngillik va xushmuomalalik belgisi

2. Asosiy yuz belgilarining tavsifi:

Qosh – insonning yaqinlar bilan munosabatini ko‘rsatadi.

Ko‘z – ichki his-tuyg‘ular aks etadigan asosiy belgi.

Burun – inson shaxsiyati va etnosiga xos xususiyatlarni bildiradi.

Og‘iz – hayotga bo‘lgan ishtiyoq va irodani aks ettiradi.

Quloq – insonning bolaligi va aql-zakovati haqida ma’lumot beradi.

3. Fiziognomikaning zamonaviy ahamiyati

ISSN 2181-3187

Tadqiqotlar shuni koʻrsatdiki, fiziognomika insonlarning xulq-atvorini tushunishda, psixologik tahlilda hamda baʼzi kasalliklarni aniqlashda foydali boʻlishi mumkin.

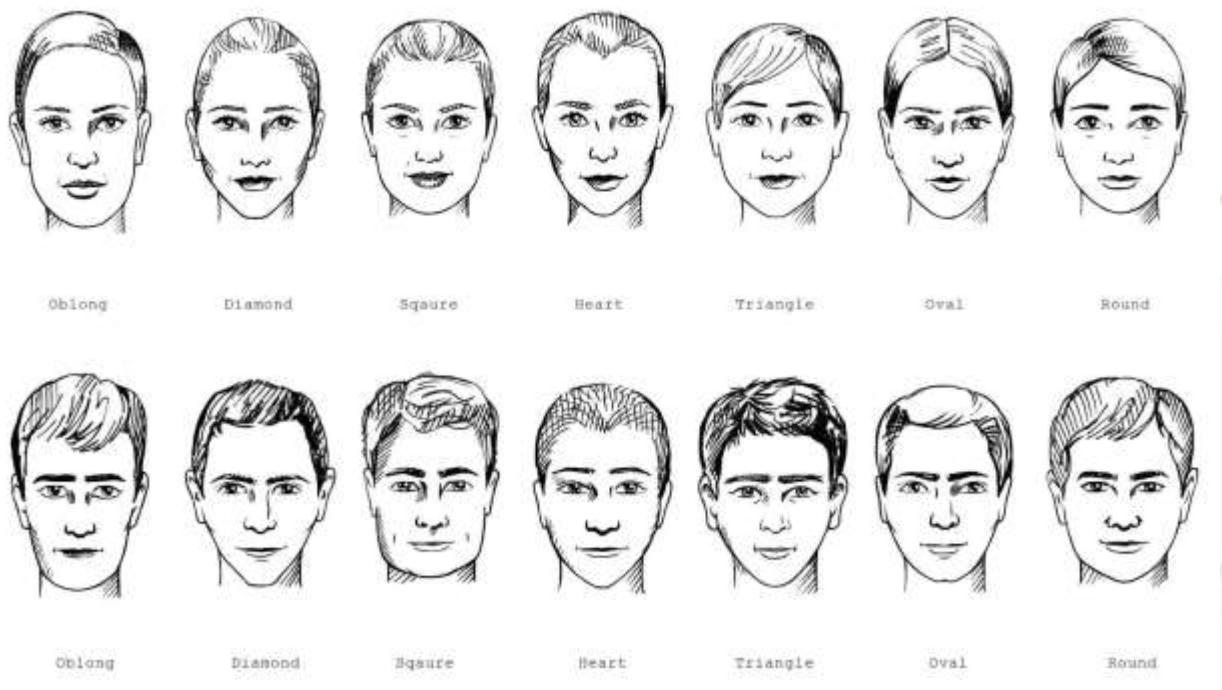

XULOSA. Fiziognomika inson yuz belgilari va fe’l-atvori oʻrtasidagi bogʻliqlikni oʻrganadigan qiziqarli fan hisoblanadi. Yapon fiziognomikasi shaxsning yuz tuzilishini uchta asosiy zona boʻyicha tahlil qilib, hayot bosqichlarini aks ettirishga harakat qiladi. Ushbu yoʻnalish psixologiya, antropologiya va tibbiyot sohalarida qoʻllanilishi mumkin.Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, fiziognomika insonni yaxshiroq tushunishga yordam bersa-da, u hali toʻliq ilmiy isbot talab qiladigan soha hisoblanadi. Kelajakda fiziognomik tadqiqotlar tibbiyot va psixologiya bilan uygʻunlashgan holda rivojlanishi kutilmoqda.

ADABIYOTLAR ROʻYXATI.

1. Prominkov V., Ladamov I. Yaponlar: Etnopsixologik ocherklar. Nauka, 1985.

ISSN 2181-3187

2. Matsumoto D., Hwang H. C. Culture and Nonverbal Communication. In: The Handbook of Culture and Psychology. Oxford University Press, 2013.

3. Clifford A. Chinese Physiognomy: The Art of Face Reading. China Books & Periodicals, 2002.

4. Darwin Ch. The Expression of the Emotions in Man and Animals. John Murray, 1872.

5. Ekman P. Telling Lies: Clues to Deceit in the Marketplace, Politics, and Marriage. W. W. Norton & Company, 2009.

6. Gower S. Physiognomy and the Meaning of Expression in Nineteenth-Century Culture. Cambridge University Press, 2017.

7. Cottrell J. E. Face Reading in Chinese Medicine. Elsevier, 2000.

8. Synnott A. The Body Social: Symbolism, Self, and Society. Routledge, 1993.

9. Henss R. Social Perception and Physiognomy: The Influence of Facial Features on First Impressions. Journal of Psychology, 1991.

10. Yang S. Traditional Japanese Physiognomy and Its Influence on Modern Psychology. Tokyo University Press, 2015.